

NADLEŚNICTWO PIASKI ZAKUPI LASY I GRUNTY PRZEZNACZONE DO ZALESIENIA

Więcej informacji: ul. Dręczewska 1, 63-820 Piaski, tel. 65 573 90 80, www.piaski.poznan.lasy.gov.pl

NADLEŚNICTWO
PIASKI

Wieści z lasu

KUPIMY
TWÓJ
LAS

ŻYCIE
Gostynia gostynska.pl

DODATEK SPECJALNY NADLEŚNICTWA PIASKI

NR 12 (1279) 21 MARCA 2024 R.

NADLEŚNICTWO PIASKI - ul. Dręczewska 1, 63-820 Piaski, tel. 65 573 90 80

www.piaski.poznan.lasy.gov.pl, piaski@poznan.lasy.gov.pl

Nadleśniczy zastępcą dyrektora

Nadleśniczy Nadleśnictwa Piaski Tomasz Kwieciński został zastępcą dyrektora ds. gospodarki leśnej w Regionalnej Dyrekcji Lasów w Państwowych w Poznaniu.

Tomasz Kwieciński wygrał konkurs na to stanowisko ogłoszony przez dyrektora RDLP w Poznaniu. Od kwietnia 2017 roku pełnił funkcję nadleśniczego Nadleśnictwa Piaski, wcześniej zajmował stanowisko zastępcy. Tomasz Kwieciński pochodzi z Konina. W Lasach Państwowych pracuje od 2003 roku. Większą część swojego życia zawodowego związał właśnie z Piaskami. Jest absolwentem Wydziału Leśnego Akademii Rolniczej w Poznaniu (dziś: Uniwersytet Przyrodniczy). Ukończył także studium podyplomowe w zakresie zarządzania kadrami na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, jak również w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu oraz zarządzanie przedsiębiorstwem w leśnictwie i ochronie przyrody na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu.

Dyrektor RDLP w Poznaniu Wiesław Krzewina (z prawej) i zastępca dyrektora Tomasz Kwieciński

Fot. RDLP w Poznaniu

Ogromne zagrożenie dla lasu

Leśnicy w marcu rozpoczynają dyżury przeciwpożarowe i są w gotowości do podjęcia odpowiednich działań. W tym roku akcja bezpośrednia w ochronie przeciwpożarowej lasów w zakresie zapobiegania, wykrywania i zwalczania pożarów na obszarze Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu rozpoczęła się 18 marca. Choć w bieżącym roku jest dość dużo wody w lesie, to wystarczy kilka cieplejszych i słonecznych dni z wiatrem, żeby trawy i pokrywa runa w lesie i na przyległych terenach zrobiły się suche, co w konsekwencji radykalnie zwiększy zagrożenie pożarami. Ogromnym zagrożeniem o tej porze roku są przede wszystkim pożary traw. Przedwiośnie to czas, gdy nie ma jeszcze roślinności zielonej, a przeważają suche trawy i inne rośliny. Przede wszystkim

to właśnie stwarza dogodne warunki dla rozprzestrzeniającego się ognia. Nielegalne i bezmyślne wypalanie traw przez niektórych właścicieli łąk i nieużytków może doprowadzić do bardzo poważnego pożaru, który swoim zasięgiem obejmie także pobliski las. Dlatego apelujemy do wszystkich o przestrzeganie obowiązujących przepisów, rozsądek i ostrożne obchodzenie się z ogniem.

CZAS ODNOWIĆ LAS!

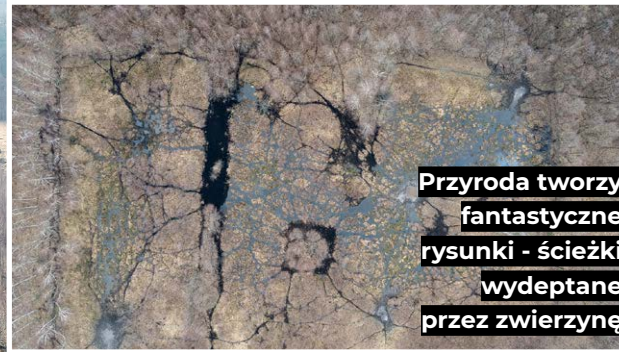
Pojęcie odnowy, w szeroko rozumianym znaczeniu tego słowa, można zinterpretować na przynajmniej kilkanaście sposobów. Dziś chciałabym pochylić się nad kontekstem bliskim sercu leśników, to znaczy odnowie lasu. Właśnie w ten sposób nazywamy nowe nasadzenia sadzonek drzew i krzewów, po wykonanym cięciu odnowieniowym. W naszej terminologii pojęcie odnowy pojawia się bardzo często, gdyż właśnie nasza praca skupia się na utrzymaniu trwałości lasów. Powszechnie wiadomo, że leśnicy pozyskują drewno. Jednak nie zawsze zastanawiamy się dlaczego? Ano dlatego, że drzewostany, podobnie jak my - ludzie - potrzebują odnowy. Drzewostan sosnowy traci swoją vitalność w wieku około 80-

90 lat, dębowy w wieku około 140 lat. Nazywamy to wiekiem rębności. Pozyskanie drewna w tym okresie jest najbardziej uzasadnione ze względu na wartość drewna, które jest w pełni dojrzałe i gotowe do użytku, stając się później naszymi meblami, oknami, schodami. Można by wymienić jeszcze setki możliwości wykorzystania drewna w naszym codziennym życiu. Kiedy drewno znajdzie już swoje zastosowanie, leśnicy podejmują trud odnowienia lasu. Zatem najpierw należy powierzchnię uprzętnąć, przygotować glebę, a następnie wprowadzić sadzonki. Sadzenie lasu odbywa się według szczegółowych zasad. Należy określić skład gatunkowy, dostosowany do siedliska, czyli panujących warunków glebowych w danym

miejscu. Następnie dostosować technikę sadzenia i czas odpowiedni do odnowienia lasu. Po przywiezieniu sadzonek ze szkółki leśnej z wielką starannością, pochylając się nad każdą sadzonką, odnawiamy nasz las. Tak właśnie określa: „swoją las” każdy leśniczy pracujący w danym miejscu, gdyż leśnicy bardzo przywiązują się do swojej pracy, terenu, którym opiekują się czasem nieprzerwanie przez kilkadziesiąt lat.

Las - nasze wspólne dobro, jest szczególnym miejscem wypoczynku, odbudowy sił witalnych człowieka, odnowy i regeneracji naszego zdrowia, kondycji. Nie wszystkim zawód leśnika kojarzy się z odnową. Jednak wiele faktów na to wskazuje. Do zobaczenia na leśnych ścieżkach. (AW)

Oddział 121c - prawie 20 ha
bagna robi wrażenie, kiedy
patrzy się na nie z lotu ptaka

Przyroda tworzy
fantastyczne
rysunki - ścieżki
wydeptane
przez zwierzyne

Leśniczy Ryszard Stachowiak i podleśniczy Bogdan Dolatowski - dwaj doświadczeni leśnicy

Uprawa
cisów - z niej
w przyszłości
będą
pozyskiwane
nasiona

LEŚNICTWO OSTROWIECZNO

TAM, GDZIE ENTY STRZEGA

Do leśnictwa Ostrowieczno wybrałem się w środę 6 marca. Mimo nisko ścielącej się mgły miałem nadzieję zobaczyć to ciekawie ukształtowane przez morenę czołową leśnictwo. Zapakowałem więc aparat, drona i z samego rana wyruszyłem na spotkanie z leśniczym.

LEŚNICTWO

Z leśniczym Ryszardem Stachowiakiem i podleśniczym Bogdanem Dolatowskim umówiłem się w uroczu położonym na skarpie domu. Już prawie od samego wejścia widzę, że mam do czynienia z zapalonym myśliwym. Parostki kozłów (samce sarny) i wieńce byków (samce jelenia) zajmują większość wolnych miejsc na ścianie w pokoju, w którym rozmawiamy. - *To tylko część mojej kolekcji - tłumaczy Rysiu. - Nie mam ich gdzie eksponować. Te byki, które widzisz - to medalowe trofea. Dla mnie najcenniejsze.* Leśniczy poluje od 41 lat. Od samego początku jest członkiem tego samego koła łowieckiego. - *Kiedyś polowałem bardzo intensywnie, teraz już tylko sporadycznie. Stan zdrowia nie pozwala mi na to - dodaje ze smutkiem.*

Spoglądam na mapę leśnictwa - kilka kompleksów leśnych rozrzuconych na dość dużym obszarze. - *Do najdalszego punktu leśnictwa mamy z biura około 18 km - tłumaczy leśniczy. - Niedawno nadleśnictwo zakupiło od prywatnego właściciela drzewostan i teraz do tego fragmentu właśnie mamy najdalej. Lasy Państwowe bardzo chętnie skupują drzewostany od*

prywatnych właścicieli. Poza tym na mapie rzuca się w oczy bardzo duża ilość jezior i sztucznych zbiorników wodnych. To wszystko dzięki lodowcowi, który tak ukształtował tę okolicę. Charakterystyczne dla moreny czołowej są właśnie jeziora i przylegające do nich wzniesienia. O wielkości niektórych będę miał okazję się przekonać.

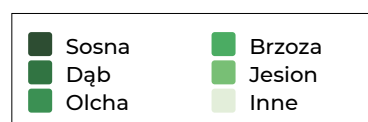
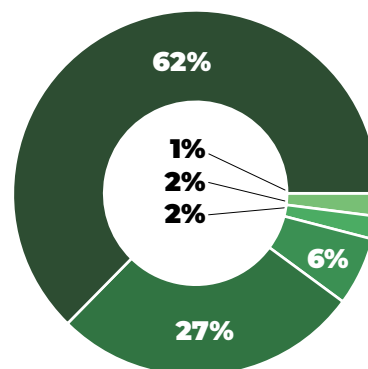
TROCHĘ HISTORII

Ryszard Stachowiak przyjęty został do pracy w Nadleśnictwie Piaski w 1981 roku przez ówczesnego nadleśniczego Stefana Lisiaka. Przy okazji dowiaduję się, że jest on ostatnim czynnym pracownikiem zatrudnionym przez tego szefa. Staż rozpoczął w leśnictwie Stawiszyn. Po służbie wojskowej trafił do leśnictwa Ostrowieczno na stanowisko podleśniczego. W 1985 roku powołany został na stanowisko leśniczego leśnictwa Brzednia. W 1987 roku wrócił do leśnictwa Ostrowieczno na stanowisko leśniczego, gdzie aktualnie mija już 37 rok, jak gospodaruje tymi lasami.

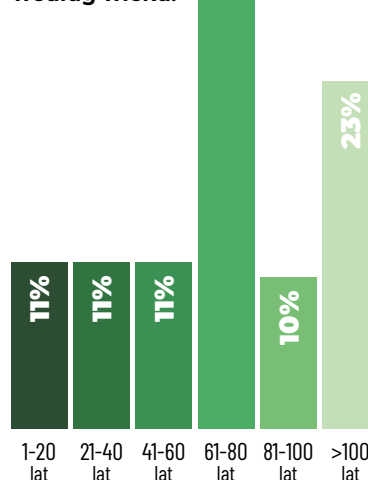
Bogdan Dolatowski rozpoczął pracę w lasach w 1983 roku w leśnictwie Dobrapomoc. Po powrocie z wojska trafił do leśnictwa Smogorzewo pod skrzydła emerytowanego już leśniczego Jerzego Mikołajczaka. Pracował również w leśnictwach Karzec, Kosowo i Międzyborze. W latach 1990-2011 sprawował funkcję leśniczego leśnictwa Włociejewki. Następnie po reorganizacji, przez okres pięciu lat, zatrudniony był na stanowisku podle-

Dane dotyczące leśnictwa Ostrowieczno:

Udział gatunków rosnących w leśnictwie Ostrowieczno:

Udział drzewostanów według wieku:

śniczego w leśnictwie Stawiszyn. Aktualnie od 2017 roku pracuje na stanowisku podleśniczego w leśnictwie Ostrowieczno.

DOBRY NAUCZYCIEL

Nie można, przy okazji pisania o leśnictwie Ostrowieczno, nie wspomnieć o żonie Rysia - Cecylii. Całe swoje zawodowe życie związała z nadleśnictwem Piaski. Między innymi, w latach 1990 - 1995, była zatrudniona w leśnictwie Ostrowieczno na stanowisku podleśniczego. Pozostałe lata pracy spędziła w biurze nadleśnictwa. Była niedoścignionym wzorem i nauczycielem dla wielu stażystów i młodych pracowników. Jako pierwsza wprowadzała do użytkowania System Informatyczny Lasów Państwowych (SILP) w nadleśnictwie Piaski. Nigdy nie odmawiała nikomu pomocy, a z jej profesjonalnej wiedzy korzystało mnóstwo pracowników, nie tylko naszego nadleśnictwa. Zawsze pełna uśmiechu zarażała pozytywną energią do pracy. Teraz, już na emeryturze, zajmuje się domem i swoim ukochanym wnuczkiem Adasiem. Poza tym spełniła w końcu swoje marzenie z dzieciństwa - nauczyła się grać na pianinie, o czym mogłem się również przekonać słuchając mini recitalu.

STREFY OCHRONNE I GRODZISKO

Po wyruszeniu w teren leśniczy informuje mnie, że znajdujemy się w pobliżu strefy ochronnej kani rudej. To jedna z dwóch stref ochrony ptaków

w tym leśnictwie. Druga obejmuje gniazdo bielika. - *Musimy chronić nasze rzadkie drapieżne ptaki - stwierdza Rysiu. Z uwagi na to, że naturalnym środowiskiem występowania kani są świetliste lasy liściaste i mieszane ze starodrzewami w sąsiedztwie otwartych pól i łąk, mają one bardzo dobre warunki do bytowania. Również bielik, którego głównym składnikiem pożywienia są ryby, ma tu optymalne warunki do gniazdowania.*

Przejeżdżamy w pobliżu oddziału 124d. Leśniczy wskazuje mi okazały nasyp - *to tam są pozostałości po grodzisku - tłumaczy. - Mówią na to miejsce Kościelna Góra. I chociaż pozostał już tylko wyniesiony fragment terenu, to mimo wszystko czuć tutaj ducha historii.*

GNAZDA, GNAZDA, GNAZDA I WALKA Z CZEREMCHĄ

Jadąc dalej rzuca mi się w oczy ilość ogrodzonych gniazd dębowych. - *Typ siedliskowy lasu czyli potencjalna żyzność gleby wymusza na nas przebudowę litych drzewostanów sosnowych na mieszane sosnowo - dębowe. Prawie 50% powierzchni mojego leśnictwa to właśnie siedliska, które tego wymagają. Kiedy przyglądam się ilości dębów w gniazdach i ich jakości, to dochodzę do wniosku, że faktycznie bardzo dobrze one się tutaj czują i powinny w przyszłości stanowić bardzo cenny element ekosystemu. Dowiaduję się również, że leśniczy bardzo chwali sobie sadzonki z tzw. zakrytym*

Pomnik przyrody - dąb szypułkowy - zajmuje 15 miejsce w kraju pod względem obwodu pnia

Cecylia i Rysiu - szczęśliwi dziadkowie

Dąb ujęty w opracowaniu 90 ciekawych drzew - okazów niezwykłych

WEJŚCIA DO LASU

systemem korzeniowym czyli sadzonki, które wyhodowane są w specjalnych pojemnikach. Takie drzewka sadi się z całą bryłką ziemi, która otacza korzenie. Mogą one więc, przez jakiś czas przynajmniej, korzystać z nawozów i innych „dobrodziejstw”, które pozostały jeszcze w tej bryłce.

Najbardziej uciążliwe w hodowli lasu, według mojego rozmówcy są odrośla czeremchowe. Wprowadzona w przeszłości sztucznie czeremcha amerykańska okazała się bardzo ekspansywnym gatunkiem. W starszych drzewostanach nie stwarza większego zagrożenia. Jednakże w nowo założonych uprawach, szybko zaczyna przeraścić i ograniczać wzrost docelowych gatunków drzew. Rysiu stara się ze wszystkich sił nie dopuścić do takiej sytuacji. - *Jedynym wyjściem są wtedy częste koszenia lub opryski inwazyjnej czeremchy. Nie ma innej rady* - dodaje.

BAGNO

Dojeżdżamy do oddziału 121c. Przed nami otwiera się prawie 20-hektarowa przestrzeń porośnięta częściowo samosiewem brzozowym, olchowym i sosnowym. Okazuje się, że jest to bagno. - *Z części tej powierzchni, około 35 lat temu, eksploatowano torf na powstającą szkółkę leśną w Miranowie* - informuje leśniczy. - *Aktualnie, po bagnie można spokojnie chodzić. Jeszcze kilkanaście lat temu bagno zalane było całkowicie wodą. Można było tutaj łowić ryby. W niektórych miejscach głębokość wody sięgała 2,5 metra. Teraz sytuacja wygląda inaczej*

- ze względu na zmiany klimatyczne i panującą suszę, poziom wody obniżył się i tylko gdzieś niedługo przebija się lustro wody, a większość terenu porośnięta jest niewysokimi samosiejkami brzozy, olchy i sosny. Wszędzie widać ślady bytowania zwierzęcy, a ścieżki przez nie wydeptane tworzą skomplikowane wzory na bągiennej matrycy. Przekonujemy się o tym dopiero po obejrzeniu całego terenu z lotu ptaka. Przyroda radzi sobie sama w takich sytuacjach. Pozostaje jednak smutek związany z tym, jak bardzo obniżył się w ostatnim czasie poziom wody i jak wiele jej brakuje w środowisku. Wracając do samochodu zwracam uwagę na betonową płytę położoną przy brzegu bagna. - *To z tej płyty właśnie łowiłem kiedyś ryby* - wspomina Rysiu. Teraz, porośnięta trawami, ledwo widoczna, świadczy tylko o tym, jak wiele wody ubyło.

PAGÓRKI

Bezpośrednio z bagnami sąsiadują pagórkowate fragmenty lasu. Zresztą nie tylko tam się one znajdują. Jeżdżąc przez kilka godzin po leśnictwie przekonujemy się jak dużą jego część zajmują wyniesienia terenu. - *Bardzo ciężko się tutaj pracuje. I nie mówię tylko o użytkowaniu lasu* - wyjaśnia leśniczy. - *Również prace związane z hodowlą lasu - przygotowanie gleby pod odnowienie lasu, koszenia czy zabiegi czyszczenia wczesnych i późnych wykonuje się trudniej niż na płaskim terenie. Przyglądając się takim pochy-*

łościom i wyobrażając sobie tę pracę trudno temu zaprzeczyć. A wszystko to „wina” lodowca.

CIS POSPOLITY (TAXUS BACCATA)

Docieramy do oddziału 116b, w którym znajduje się uprawa cisów. Ten chroniony gatunek staramy się przywrócić polskiej przyrodzie. Dlatego w 2016 roku utworzono w nadleśnictwie Piaski dwie uprawy cisowe. Jedną z nich znajduje się właśnie w Ostrowiecznie. - *Przed posadzeniem obawiałem się trochę o pędraki, które dość licznie występowały w tym miejscu. Okazało się jednak, że niepotrzebnie. Teraz drzewka wyrosły już ponad przysłuszące je chwasty i dumnie pną się do światła. Specyfiką tego ciekawego gatunku jest to, że bardzo wolno rośnie i potrzeba dużo czasu, żeby pierwsze osobniki zaczęły owocować. To właśnie cis rosnący niedaleko wsi Henryków Lubański jest uważany za najstarsze drzewo w Polsce. Jego wiek szacuje się na około 1250 lat. Poza tym, jest to najstarszy udokumentowany gatunek chroniony w Polsce. W 1423 roku król Władysław Jagiełło nakazał ochronę cisa - „...jeśliby kto wszedłszy w las, drzewa, które znajdują się być wielkiej ceny, jako jest cis albo im podobne, porąbał, ten może być przez pana albo dziedzica pojman...”*. Jako ciekawostkę warto również przytoczyć fakt, że prawie cała roślina, przez zawartość w niej trującego alkaloidu - taksyny, jest trująca. Tylko czerwona osnow-

ka nasionka jest jej pozbawiona. W ten sposób przyroda poradziła sobie z rozsiewaniem nasion - są one przenoszone przez zjadające je ptaki.

POMNIKI PRZYRODY

Leśniczy zawozi mnie w pobliże pierwszego pomnika przyrody w jego leśnictwie - do oddziału 130g. - *Przed nami dąb szypułkowy - zajmuje on 15 miejsce w kraju pod względem obwodu* - tłumaczy mój gospodarz. Zielona tabliczka z godłem nie pozostawia wątpliwości, że mamy do czynienia z pomnikiem. - *Niestety już całkowicie obumarłym* - dodaje smutno Rysiu. Mimo tego i tak robi ogromne wrażenie. Podobnie zresztą, jak kolejny pomnik, którym również jest dąb szypułkowy. Tym razem rośnie on na brzegu drzewostanu w oddziale 162a. I z nim również związana jest interesująca historia. Został on wybrany do publikacji wydanej z okazji 90-lecia Lasów Państwowych, a opisującej 90 najciekawszych drzew w Polsce. Nie dziwię się, że przypadł autorom do gustu. Butelkowaty pień, częściowo pusty, stanowi niewątpliwie ewenement. Poza tym samo położenie - na brzegu lasu, przy polu - powoduje, że widać go już z daleka. Niczym olbrzymi Ent - pasterz drzew z „Władcy Pierścieni”, strzeże na granicy dostępu do lasu i zdecydowany jest bronić go przed niepowołanymi osobami. Szkoda tylko, że on także jest już suchy.

Podążając dalej „pomnikowym śladem” docieramy do gązdu narzutowego w oddziale 154b. Jego

Ciekawostki:

- ▶ leśnictwo Ostrowieczno utworzono w 1955 r.
- ▶ leśniczowie leśnictwa Ostrowieczno:
  - 1955 - 1978 - Tadeusz Chmura
  - 1978 - 1979 - Stanisław Skrzypczak
  - 1979 - 1982 - Krzysztof Krawczyk
  - 1983 - 1987 - Jacek Mądry
  - od 1.10.1987 - Ryszard Stachowiak
- ▶ powierzchnia drzewostanów leśnictwa Ostrowieczno wynosi 1808 ha co stanowi ponad 3% powierzchni powiatu śremskiego
- ▶ miejscowości stanowiące „granice” leśnictwa to: Mszczyszyn, Lipówka, Śrem, Dalewo
- ▶ leśnictwo graniczy z Nadleśnictwem Kościan i Konstantynowo
- ▶ około 10 ha lasu sadi się co roku w leśnictwie
- ▶ 3 gązdy narzutowe i 10 drzew pomnikowych znajduje się na terenie leśnictwa
- ▶ w oddziałach 144, 148 i 149 można biwakować w ramach programu „Zanocuj w lesie”
- ▶ dwie strefy ochronne ptaków są zlokalizowane na terenie leśnictwa
  - kani rudej i bielika
- ▶ w oddziale 123d znajduje się „Czarna Góra”
  - prawie 150 m n.p.m.
- ▶ ewenementem jest pododdział 121c, który w całości stanowi bagno o powierzchni 19.30 ha
- ▶ przez leśnictwo przebiega szlak rowerowy - zielony „Pagórki dołskie” o długości ponad 18 km i żółty „Łącznik lasy dołskie”,
- ▶ w oddziale 124d zachowały się pozostałości po grodzisku „Kościelna Góra”

potężna bryła wyłania się z ziemi, przypominając skorupę olbrzymiego żółwia. Wydaje się, że zaraz znacznie się ruszą i zobaczymy głowę i łapy. Niestety pomimo kilkuminutowej przerwy przy kamieniu nic się nie dzieje.

PLANY NA EMERYTURĘ

Rysiu w przyszłym roku zamierza przejść na zasłużoną emeryturę. - *Myszę, że nie pożegnani się definitywnie z lasem. Nie mógłbym. Pozostaną spacer z żoną i wnukiem, może polowania. Poza tym bardzo lubimy weekendowe wyjazdy, aby odpoczywać i relaksować się w różnych zakątkach kraju. Uwielbiamy także wyjazdy do kina lub na koncerty. Nie wiadomo jeszcze, kto przejmie leśnictwo Ostrowieczno po leśniczym Ryszardzie Stachowiaku. Wiadomo za to, że jego następcą obejmie zadbane uprawy z pięknymi dębowymi gniazdami, wypielęgnowane młodniki i zdrowe drzewostany.*

Tekst i zdjęcia: Maciej Rybacki

Na Wolinie - największej polskiej wyspie oraz kilkudziesięciu mniejszych, w delcie Świny wraz z otaczającymi je morskimi wodami Bałtyku i Zalewu Szczecińskiego, położony jest Woliński Park Narodowy. To obszar skupiający najcenniejsze fragmenty tej części polskiego wybrzeża. Mozaika krajobrazów i ekosystemów w estuarium Odry to jego unikalny wyróżnik spośród pozostałych polskich parków narodowych.

UTWORZONY W 1960 ROKU

Dzisiaj obejmuje ochroną 10937 ha, w tym ekosystemy leśne z dobrze zachowanymi lasami bukowymi zajmują 42,50%, ekosystemy wodne Zatok Pomorskiej, Zalewu Szczecińskiego i jezior śródlądowych 42,80% oraz ekosystemy nieleśne, głównie podmokłych wysp w archipelagu wysp delty Świny z halofilnymi łąkami 14,70%. Ochroną ścisłą objęto obszar o powierzchni 502 ha (4,6%).

PIERWOWZÓR GODŁA POLSKI

Symbolem Parku (też pierwowzorem godła Polski) jest bielik. W granicach Parku jest stabilnie lęgowy od ponad 100 lat, nawet w czasach największego regresu gatunku. Bieliki najłatwiej obserwować nad wyspami wstecznej delty Świny, a zimą, gdy przylatują tutaj z całej Europy, wzdłuż brzegów wód.

SZUWARY Z OCZEREM TABERNEMONTANA

Park to mozaika krajobrazów, siedlisk i biotopów. Od spokojnych polodowcowych jezior ukrytych w jego sercu wśród lasów, poprzez zróżnicowane bory i lasy na morenowych wzniesieniach, po strome klify i archipelag wysp w delcie Świny i niekiedy wzburzone wody Bałtyku. Wsypy w delcie Świny to siedlisko unikalnych w Polsce halofitów - roślin wymagających zasolonego podłoża. Wśród nich występują zarówno niewielkie muchotrzew solniskowy czy mlecznik nadmorski po okazały i barwny aster solony. Oprócz nich na zalewanych okresowo obszarach rosną rozległe szuwary z oczerem Tabernemontana czy aromatyczną turówką wonną potocznie zwaną żubrówką. Na wyspach dla ochrony słonych łąk i biotopów ptaków prowadzony jest ekstensywny wypas bydła.

BUKOWE LASY WZDŁUŻ NAJWYŻSZYCH KLIFÓW

Stare bukowe lasy rosnące wzdłuż najwyższych klifów

WOLIŃSKI PARK NARODOWY

MOZAIKA KRAJOBRAZÓW, SIEDLISK I BIOTOPÓW

Wsteczna delta Świny

foto: Konrad Wrzeciecionkowski

Wydra

foto: M. Szwarc

Bielik

foto: R. Skórkowski

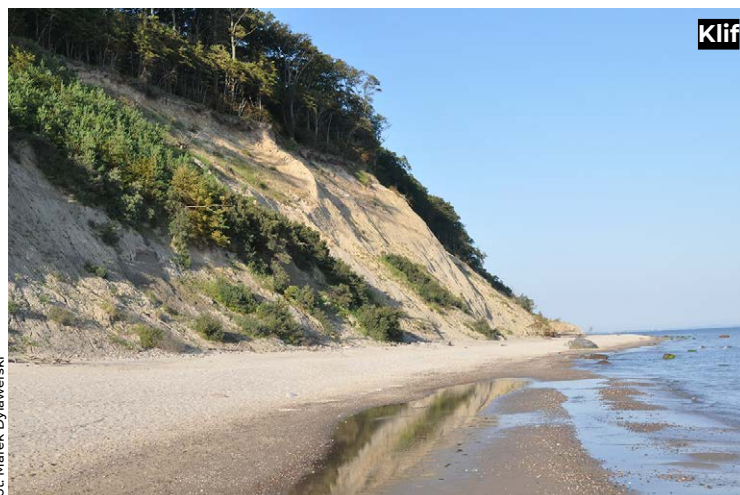
Buczyna po deszczu

foto: Marek Dylawerski

Mikołajek nadmorski

foto: Aleksandra Córa

Klif

foto: Marek Dylawerski

Brzeg J. Turkusowego

foto: Jan Magda

Atrakcje turystyczne:

- ▶ Zagroda Pokazowa Żubrów k. Międzyzdrojów,
- ▶ Muzeum Przyrodnicze w Międzyzdrojach,
- ▶ Punkty widokowe: Gosań (najwyższy klif w Polsce), Kawcza Góra (schody), Piaskowa Góra, Wzgórze Zielonka (panorama delty Świny).
- ▶ 3 główne szlaki turystyczne: czerwony (nadmorski), zielony (leśny) i niebieski (las, porwaki, Zalew). Muzeum Broni V-3,
- ▶ czarne szlaki łącznikowe do plaży i miejsc postojowych,
- ▶ Szlak kajakowy na zalewie,
- ▶ Rejsy katamaranami po delcie Świny (z przystani Karsibór) - wypas krów na wyspach
- ▶ latarnia morska Kikut.

Dane kontaktowe:

Siedziba dyrekcji: Grodno 1, 72-500 Międzyzdroje
e-mail: sekretariat@wolinpn.pl

www.wolinpn.pl
tel. +48 91 386 49 53 (sekretariat)

to unikalne siedlisko dla 9 gatunków storczyków z okazałym buławnikiem czerwonym na czele. Niektóre z nich kwitną jednak nawet co kilka lat. Najbardziej suche, bezleśne stoki na morenowych wzgórzach to siedlisko kserotermicznych gatunków, których symbolem jest okazała pajęcznica liliowata. Ma ona w Parku jedno z najbardziej północnych stanowisk w Polsce. Specyficzne położenie na skrzyżowaniu szlaków migra-

cji powoduje, że obserwowano tutaj ponad 300 gatunków ptaków, w tym tak cenne jak lęgowe ohary, krwawodzioby, kuliki czy sztandarowa dla bagiennych wysp wodniczka. Zimowe koncentracje ptaków to nawet kilkutyśne stada markaczek, lodówek, szlacharów czy nurogęsi. Flora Parku to blisko 900 gatunków roślin, ponad 460 gatunków grzybów, 270 gatunków porostów i 220 gatunków mszaków.

Tekst: Marek Dylawerski